

Mikser

Nr 2
listopad/grudzień
2023 r.

Gazeta Szkoły Podstawowej w Opinogórze Górnej

Drodzy Czytelnicy!

Życzymy Wam

Świąt białych, pachnących choinką, skrzypiących śniegiem pod butami, spędzonych w ciepłej, przyjaznej atmosferze, pełnych niespodziewanych prezentów.

Niech Nowy Rok obfituje w szczęście, pomysłność, zdrowie i uśmiech.

WESOŁYCH ŚWIĄT I SZCZĘŚLIWEGO NOWEGO ROKU

Zespół redakcyjny Miksera

W TYM NUMERZE

- Z historią w tle
- Z życia szkoły
- Dzień Świętego Mikołaja
- Wspólne kołędowanie
- Jasełka
- Wigilijne spotkania
- Zwyczaje bożonarodzeniowe
- Świąteczne chochliki językowe
- Uczniowie piszą i polecają
- Nasze recenzje
- Śladami dziwnych słów o książce
- Kącik anglomaniaka
- Kącik Deutsch
- Kącik zdrowotny
- Kącik sportowy
- Wypieki z naszej kuchni
- Impresje malarskie

Jest w moim kraju zwyczaj, że w dzień wigilijny,
Przy wejściu pierwszej gwiazdy wieczornej na niebie,
Ludzie gniazda wspólnego łamią chleb biblijny
Najtkliwsze przekazując uczucia w tym chlebie.

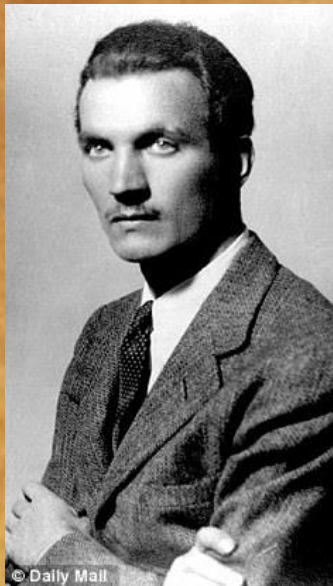
C.K. Norwid, "Opłatek"

MIKSER Pismo Uczniów Szkoły Podstawowej im. Zygmunta Krasińskiego w Opinogórze Górnej, numer 2, listopad/grudzień, rok szkolny 2023/2024 r.

Zespół redakcyjny: Maja Milewska, Ada Mosakowska, Julia Gryczan, Zuzanna Budniak, Lena Franckiewicz, Lena Stochmiałek.

Opiekunowie: Mariola Chojnowska, Beata Kołakowska - Nowacka, Beata Chwaszczewska

Jan Karski

Jan Karski (właśc. Koziński; 1914-2000) urodził się w 24 czerwca 1914 r. w Łodzi, mieście o charakterze wielokulturowym, zamieszkiwanym zarówno przez ludność rdzennie polską, jak i niemiecką, rosyjską oraz żydowską.

Ze względu na swój talent do nauki języków obcych, genialną – wręcz fotograficzną – pamięć, kierunkowe wykształcenie (Karski skończył m.in. dyplomację na Uniwersytecie we Lwowie) oraz dobrą prezencję, swą przyszłość widział w dyplomacji i takie też były jego pierwsze doświadczenia zawodowe. Był wysoko oceniany także w Szkole Podchorążych Artylerii Konnej we Włodzimierzu Wołyńskim (ukończył ją w stopniu podporucznika).

Z powodu narastającej groźby niemieckiej agresji, późnym latem tego roku, został zmobilizowany jako oficer Artylerii Konnej. To właśnie w jej składzie wziął udział w kampanii wrześniowej. Wzięty do sowieckiej niewoli, zdołał z niej zbiec (w mundurze szeregowego żołnierza, bo tylko oni byli objęci wymianą) w trakcie ustalonej z Niemcami wymiany polskich jeńców. Po dotarciu do Warszawy włączył w się działalność konspiracyjną.

Podczas jednej z misji kurierskich, odbywanych w ramach struktur ruchu oporu, Karski został przez Niemców pojmany i poddany brutalnym przesłuchaniom. W obawie przed wyjawieniem znanych mu informacji, podjął nieudaną próbę samobójczą, a następnie został uwolniony za sprawą ofiarności lokalnych konspiratorów. Dzięki

temu raz jeszcze zasilł szeregi podziemia niepodległościowego.

Dwukrotnie przebywał na terenie getta warszawskiego, a także getta tranzytowego w Izbicy, czego pokłosiem były sporządzone przezeń raporty o sytuacji obywateli polskich żydowskiego pochodzenia pod niemiecką okupacją. U schyłku 1942 r., nie bez znamion brawury, zdołał przedostać się do brytyjskiej enklawy na Gibraltarze, a następnie do Londynu, gdzie przedłożył wspomnianą dokumentację przedstawicielom środowisk decyzyjnych Wielkiej Brytanii i niebawem także Stanów Zjednoczonych (spotkał się z prezydentem Rooseveltem). Reakcja wspomnianych daleka jednak była od jego oczekiwań, jako że – wobec losu ofiar ludobójczej polityki Niemców – światowi przywódcy oraz mężowie stanu de facto wykazali swą obojętność.

Jeszcze w trakcie II wojny światowej Karski próbował rozpowszechnić informacje o wysiłkach polskiego podziemia w zmaganiach z Niemcami oraz tragicznego losu eksterminowanych przez okupantów Żydów. Efektem tego była książka pt. „Tajne państwo”, którą dyktował z pamięci. Książka niemal z miejsca zyskała status bestsellera (w Polsce została wydana w latach 90. XX wieku).

Po zakończeniu wojny Karski zasilł kadre naukową Uniwersytetu Georgetown, uzyskując z czasem rangę profesora nauk politycznych. Ponadto, został doceniony najwyższymi odznaczeniami cywilnymi przyznawanymi w Stanach Zjednoczonych (m.in. przyznany pośmiertnie Prezydenckim Medalem Wolności) oraz tytułem Sprawiedliwego wśród Narodów Świata. W Polsce odznaczony Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (1994 r.), Orderem Orła Białego (1995 r.) i Virtuti Militari (dwukrotnie). Po śmierci - awansowany przez Prezydenta Andrzeja Dudę do stopnia generała brygady (w 2006 r.).

Adrianna Mosakowska

CIEKAWOSTKI HISTORYCZNE

Zamek w Malborku to największy zamek na świecie (pod względem powierzchni).

Kopalnia soli w Wieliczce jest jedną z najstarszych na świecie. Obiekt wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO wydobywał sól od XIII wieku.

Pierwsze kino w Polsce powstało w Łodzi w 1899 roku. Do dziś Łódź znana jest jako filmowa stolica Polski.

W XVIII wieku w Polsce powstał **pierwszy publiczny teatr**. Powołał go król Stanisław August Poniatowski w 1765 roku.

Pierwszą polskojęzyczną gazetą była "*Merkuriusz Polski*", która ukazała się w Krakowie w 1661 roku.

Z ŻYCIA SZKOŁY

Święto Niepodległości

„Ojczyznę kocha się nie dlatego, że wielka, ale dlatego, że własna”. (Seneka Młodszy)

Rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości, a wraz z nią uroczyste świętowanie tego wielkiego wydarzenia, na stałe wpisała się w kalendarz szkolnych uroczystości. Każdego roku z tej okazji odbywa się akademia, która zawsze jest dla uczniów wspaniałą lekcją historii i patriotyzmu, ważnym źródłem informacji o trudnych losach naszej Ojczyzny.

11 listopada 1918 roku był pierwszym dniem odzyskania przez Polskę niepodległości. Po 123 latach niewoli Polska stała się wolnym państwem. Mimo niewoli, krwawo tłumionych powstań narodowych i represji politycznych

Polacy nigdy nie porzucili marzeń o odzyskaniu niepodległości.

Dzień 11 listopada ustanowiono świętem narodowym dopiero w 1937 roku.

Z okazji Święta Niepodległości po raz kolejny szkoła przystąpiła do akcji „Szkoła do hymnu”. Punktualnie 11.11 rozbrzmiały takty „Mazurka Dąbrowskiego” i uczniowie wraz z nauczycielami odśpiewali hymn narodowy. Następnie uczniowie starszych klas, w muzyczno – słownej interpretacji, przywrócili pamięć tym wydarzeniom.

Z ŻYCIA SZKOŁY

XX Powiatowy Konkurs Recytatorski Poezji Romantycznej

W Powiatowym Centrum Kultury i Sztuki w Ciechanowie już po raz dwudziesty odbył się Powiatowy Konkurs Recytatorski Poezji Romantycznej. Poziom prezentowany przez uczestników był bardzo wysoki.

Naszą szkołę reprezentowały: Solomija Kartashowa, Anna Lejmanowicz, Maja Milewska, Oliwia Milewska, Adrianna Mosakowska, Maja Zygnerska.

Solomija Kartashowa, uczennica klasy 8, otrzymała wyróżnienie.

Wachlarz wierszy i twórców był szeroki - Konstanty Ildefons Gałczyński, Adam Mickiewicz, Wisława Szymborska, Leopold Staff, Serhij Wiktorowycz Żadan.

DZIEŃ ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA

Dzień Św. Mikołaja

6 grudnia szkolne korytarze zaroily się od czerwonych mikołajowych czapczek.

Tego dnia, przyjęło się, że przychodzi święty Mikołaj i przynosi drobne upominki, zabawki i słodycze. Oczywiście Mikołaj odwiedza tylko te dzieci, które bez zarzutów zachowywały się przez cały poprzedni rok.

Prezenty

W połowie XIII wieku w niektórych krajach powstał zwyczaj obdarowywania się w dzień wspomnienia tego Świętego, czyli 6 grudnia. Prezenty dostawały głównie dzieci.

W Polsce zwyczaj ten rozpowszechnił się w połowie XVIII wieku. Podkładano dzieciom prezenty w nocy, mówiąc, że to dar św. Mikołaja.

Kto przynosi prezenty?

W różnych miejscach globu, jak i w samej Polsce, istnieją różne zwyczaje związane z dniem 6 grudnia. W Niemczech prezenty przynosi Dzieciątko (Christkind).

W Rosji jest to jowialny **Dziadek Mróz** ze **Śnieżynką**.

W Holandii dzieci dostają prezenty bądź od **Sinterklaasa**, wspieranego przez pomocnika z prezentami zwanego Zwarte Piet, bądź od **Kerstmana**, wzorowanego na postaci Mikołaja z kultury masowej.

W Hiszpanii prezenty przynoszą **Trzej Królowie (Los Reyes Magos)**, ale dopiero 6 stycznia. Nie ma tam zwyczaju wkładania prezentów pod choinkę.

We Francji jest świecki **Père Noël**.

We Włoszech prezenty rozdaje **wiedźma Befana** w Święto Trzech Króli.

W Anglii czyni to Father Christmas, a na Węgrzech na Węgrzech **Karácsony Apó**.

W Danii i Norwegii pomocnikami Mikołaja są tzw. **Nisse**, a w Szwecji tzw. **Tomte**. Wyglądem przypominają krasnoludki, noszą czerwone czapeczki, nieraz płatają również psikusy.

W Austrii Świętemu Mikołajowi towarzyszy **Krampus** – pół-koziół, pół-demon, który ma karać niegrzeczne.

List do Świętego Mikołaja

Ciekawym pomysłem jest napisanie listu do świętego przed mikołajkami. Dziecko powinno określić w nim, jaki prezent najbardziej chciałoby dostać i wskazać na kilka alternatywnych możliwości. Właściwy adres do siedziby Mikołaja to:

*Santa Claus Main Post Office
FI-96930 Arctic Circle
Rovaniemi
Finland*

Ciekawostki o mikołajkach

Oto kilka ciekawostek związanych z mikołajkami:

- Mikołajki to polska nazwa święta, które obchodzi się ku czci św. biskupa Mikołaja z Miry.
- Do XIX wieku mikołajki były dniem wolnym od pracy.
- Tradycyjnym mikołajkowym podarkiem dla dzieci w Holandii są czekoladowe litery.
- Osoba, która przynosi prezenty, ma wiele imion, zależnie od państwa i tradycji.
- Rudolf i jego czerwony nos został wymyślony na potrzeby marketingowe w 1939 roku. Sieć domów towarowych Montgomery Ward zleciła stworzenie opowieści, która zwiększy świąteczne obroty.
- Współczesny wizerunek św. Mikołaja pojawił się w 1930 roku w reklamie Coca-Coli.

Dobry Święty Mikołaju... - mikołajkowe spotkania w naszej szkole.

WSPÓLNE KOLĘDOWANIE

Wspólne kolędowanie jest pięknym staropolskim zwyczajem, który przetrwał do dziś i łączy pokolenia. To wyjątkowa tradycja. W radosny, świąteczny klimat wprowadzili nas uczniowie klas siódmych i ósmych pod kierunkiem pani Agnieszki Wilińskiej, którzy zaprezentowali wybrane kolędy i pastorałki. Atmosfera była cudowna!

PÓJDŹMY WSZYSCY DO STAJENKI...

Święta Bożego Narodzenia są nierozzerwalnie połączone z tradycją wystawiania jasełek. Ta piękna tradycja obecna jest w naszej szkole. Po raz kolejny przenieśliśmy się do Betlejem – historycznego miejsca narodzenia Jezusa oraz uczestniczyliśmy we wspólnym, radosnym kolędowaniu.

WIGILIJNE SPOTKANIA

*Jest taki czas, co ły w śmiech zamienia,/ jest taka noc, co smutek w radość przemienia
jest taka siła, co spełnia marzenia..../To właśnie magia Świąt Bożego Narodzenia.*

Święta Bożego Narodzenia to czas wyjątkowy, magiczny, pełen ciepła i radości.

Zgodnie z tradycją w naszej szkole, tuż przed przerwą świąteczną, uczniowie i rodzice spotkali się z wychowawcami w klasach, aby wspólnie zasiąść do świątecznego stołu, podzielić się opłatkiem, złożyć sobie życzenia świąteczne i zaśpiewać kolędy. Wszystkim udzielił się świąteczny nastrój.

ZWYCZAJE BOŻONARODZENIOWE

Nasze najpiękniejsze zwyczaje bożonarodzeniowe

Pachnąca lasem choinka, spotkania z bliskimi przy stole, opłatek, życzenia z serca płynące... Boże Narodzenie to święta niezwykle - bogate w tradycje, które kochamy i od lat pielęgujemy.

ZBIERAMY SIĘ PRZY WIGILIJNYM STOLE

Rodzinną, bardzo wzruszającą, Wigilia ma przypominać ucztę pierwszych chrześcijan, którzy gromadzili się przed świętem na czuwaniu i modlitwie. Rozpowszechniła się u nas w II połowie XVIII w. Kiedyś była nazywana też m.in.

postnikiem lub pośnikiem, bo podczas niej podaje się potrawy postne. Tradycja mówi, że powinno być ich 12 – tyle, ile jest miesięcy w roku lub ilu było apostołów. Wśród dań królują ryby – karp i śledź. Nie może też zabraknąć maku i kapusty. Przy stole nakrytym śnieżnobiałym obrusem, pod którym szeleści sianko, gromadzi się cała rodzina. I jest jeszcze dodatkowe puste nakrycie – dla zbłąkanego wędrowca. Bo tego dnia nikt nie może pozostać samotny czy głodny.

KOLEDUJEMY MAŁEMU

Po uroczystej wieczerzy gromadzimy się przy choince, by w magicznej atmosferze wspólnie zaśpiewać małemu Jezusowi. A bogactwo naszych kolęd i pastorałek jest ogromne, mamy ich kilkaset.

Te najstarsze, jak „Anioł pasterzom mówił”, sięgają XVI w. Ze świętami wiąże się też zwyczaj przebierańców-grup kolędników, którzy ze śpiewem i muzyką w wielu rejonach kraju odwiedzają nasze domy, odgrywając scenki z życia Jezusa i składają życzenia. Wśród nich są i turoń, i Śmierć, i Herod, i pasterze.

UBIERAMY CHOINKĘ

Pięknie przystrojona bombkami, skrzy się od światełek... Kiedyś ubierano ją w Wigilię, dziś już na wiele dni przed świętami cieszy nasze oczy. I choć trudno w to uwierzyć, choinka gości w naszych domach dopiero od XIX w., kiedy trafiła do nas wraz z niemieckimi osadnikami, Wcześniej w izbach wieszano tzw. podłaźniczkę,

zwaną też gajem albo bożym drzewkiem. Był to ucięty wierzchołek drzewa iglastego zdobiony jabłkami, orzechami, pierniczkami. Z czasem robiono je ze słomy, na metalowej lub drewnianej obręczy i strojono kolorowymi bibułkami, tworząc tzw. pająki.

ŁAMIEMY SIĘ OPLĄTKIEM

Tym gestem okazujemy miłość i życzliwość drugiemu człowiekowi, choć dzielenia się

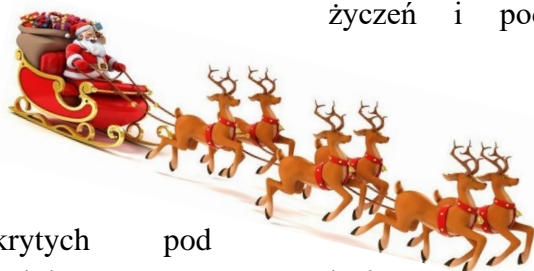

wszystkim, co mamy. Dziś to zwyczaj typowo polski, choć jego korzenie sięgają

prawdopodobnie starochrześcijańskiego obrzędu dzielenia się chlebem ofiarnym. Opłatek w znanej nam formie pojawił się w średniowieczu, a rozpowszechnił na dworach i w miastach w XVIII w., by w XIX trafić pod strzechy. To także najważniejsza chwila wigilijnego wieczoru – gdy przełamiemy się „chlebem” i złożymy sobie życzenia, wtedy dopiero zasiadamy do wspólnej wieczerzy.

WRĘCZAMY SOBIE PREZENTY

Nie sposób wyobrazić sobie świąt bez wysyłania życzeń i podarków

ukrytych pod choinką. Są wyrazem pamięci, uwagi, miłości. Tak samo czekają na nie i mali, i duzi. Wręczanie prezentów świątecznych to zwyczaj dość młody, bo pojawiał się dopiero XIX w. i znany był tylko w bogatych domach szlachty i mieszczan. A kto je dziś przynosi? Najbardziej znany jest Święty Mikołaj – z białą brodą, w czerwonym kaftanie, ale też – w zależności od regionu Polski – prezenty niosą Dzieciątko, Aniołek, Gwiazdor lub Gwiazdka.

ŚWIĄTECZNE CHOCHLIKI JĘZYKOWE

Świąteczne chochliki językowe

Wielu z nas ma dylematy: „Jak to zapisać? Czy zacząć wielką literą? Odmienić czy zostawić niezmienną formę?”. Zebraliśmy dla Was najczęściej pojawiające się chochliki językowe związane z okresem Bożego Narodzenia.

Święta...

Nazwy świąt i dni świątecznych rozpoczynamy wielką literą: **Boże Narodzenie, Gwiazdka, Nowy Rok**. Inaczej wygląda sytuacja w przypadku nazw opisowych, np. **święta Bożego Narodzenia**. Słowo „święta” w tym kontekście nie jest integralną częścią nazwy i zapisuje się je małą literą.

Zdrowych, radosnych, wesołych...

„Wesołych Świąt” to poprawny zapis. W tej konstrukcji oba człony zapisuje się wielką literą, ponieważ mamy na myśli „Boże Narodzenie” lub „Wielkanoc”. Słowo „Świąt” figuruje tutaj jako część całej nazwy.

Wigilia czy wigilia?

W sytuacji gdy wybieramy się na uroczystą kolację albo mamy na myśli „dzień poprzedzający inny dzień” korzystamy z „wigilii”. Gdy myślimy o konkretnym, świątecznym dniu poprzedzającym Boże Narodzenie, czyli 24 grudnia, używamy zapisu „Wigilia”.

Jak to jest z tą Gwiazdką?

„Gwiazdka” gdy używamy tego słowa na określenie okresu Wigilii i świąt Bożego Narodzenia, stosujemy zapis wielką literą.

A o północy do kościoła

Msza odprawiana w nocy z 24 na 25 grudnia to **pasterka** i zgodnie z zasadami ortografii zapisuje się ją małą literą.

Jakie znaczenia ma słowo „kolęda”?

Po pierwsze to pieśń noworoczna, bożonarodzeniowa, po drugie to obrzęd ludowy, po trzecie wizyta księdza w domu.

Wiele jasełek, jedno...?

Wyraz „jasełka” nie posiada liczby pojedynczej, a w licznie mnogiej jego odmiana przedstawia się w następujący sposób: M. jasełka, D. jasełek, C. jasełkom, B. jasełka, N. jasełkami, Msc. jasełkach.

Kolejny rok!

Witamy **rok dwa tysiące dwudziesty czwarty!** Zapamiętajmy, że w nazwach poszczególnych lat odmienia się tylko jednostki i dziesiątki, zaś setki i tysiące pozostają bez zmian.

Jak Nowy Rok, to i sylwester!

„Nowy Rok” to tylko jeden dzień - 1 stycznia, a jeśli życzysz komuś udanego całego roku to powinieneś użyć formy „**szczęśliwego nowego roku**”. „Sylwester” jako imię męskie zapisujemy wielką literą, natomiast jako określenie zabawy, obyczaju – małą.

Królestwo książek

Dawno, dawno temu w odległym królestwie żyła sobie księżniczka, która miała księcia, wiernego sługę i pełne komnaty książek Pewnego dnia spytała księcia:

- Czy dopisałeś **suplement** do naszego opowiadania?
- Oczywiście mój **bibliofilu** – odrzekł książę.

Następnego dnia spytała wiernego sługę Stefka:

- Stefanku! Masz tego **białego kruka**, o którego cię prosiłam? Chcę go umieścić w specjalnej gablocie w głównej bibliotece naszego królestwa.
- Jasne, kupiłem go w **antykwaracie**.
- Nie wiesz, czy to wydanie ma **sygnet**?
- Tak – powiedział ze spokojem i dumą Stefek.
- Dobrze, będę miała **cymelię**. Ale mam jeszcze jedno pytanie, czy **biały kruk** ma **paginację**?
- Tak, ma **paginację** i do tego ma **ekslibris**, który wykonał nasz nadworny malarz.
- A czy przyniosłeś z drukarni **akcydensowej** moje zaproszenie na spotkanie o ciekawej książce? – zapytała księżniczka Aurora.
- Tak.
- W takim razie idziemy szukać **antologii** wierszy o naszym królestwie, spróbujemy je wydać w **Ossolineum**.

Agata Tomalska, Blanka Butryn, Oliwia Marciniak, Zuzanna Niegowska, klasa V b

Tytus w cyrku

Ostatnio przeczytałem ciekawą książkę, której autorem jest Joanna Olech. Jej tytuł to „Tytus w cyrku”. Jest to książka przygodowa, dla fanów zagadek detektywistycznych. Myślę, że każdy z moich kolegów i koleżanek powinien ją przeczytać. Opisane historie są wciągające i zabawne. Opowiadają o psie, który był niezwykle detektywem. Po prostu, nie można się od niej oderwać.

Alan Szymankiewicz, klasa 4

Świat nauki-Kosmos

Drodzy Czytelnicy, zachęcam do przeczytania książki pt. *Świat nauki-Kosmos* wydanej przez wydawnictwo *Jedność*. Książka

opowiada o przestrzeni kosmicznej i Wszechświecie. Jest to bardzo interesujące opracowanie. Uważam tę lekturę za niezwykle ciekawą i pouczającą.

Dominik Włodkowski, klasa 4

Nela mała reporterka

Jeżeli lubisz książki przyrodnicze polecam Ci przeczytać lekturę „Nela mała reporterka”. Jest to książka o małej dziewczynce, która zwiedza cały świat. Można też dowiedzieć się dużo ciekawych rzeczy o przyrodzie.

Jan Stochmiałek, klasa 4

O psie, który jeździł kolejką.

Ostatnio czytałam bardzo interesującą

książkę pt. „O psie, który jeździł koleją.” Jest to utwór bardzo ciekawy i przyjemnie się ją czyta. Dzięki niej dowiadujemy się, że przyjaźń między psem a człowiekiem istnieje. Mimo że książka jest niezwykle wzruszająca i smutna, zachęcam do jej przeczytania, na pewno to będzie miło spędzony czas.

Lena Adamska, klasa 4

Akademia pana Kleksa

Pamiętniki Wisienki

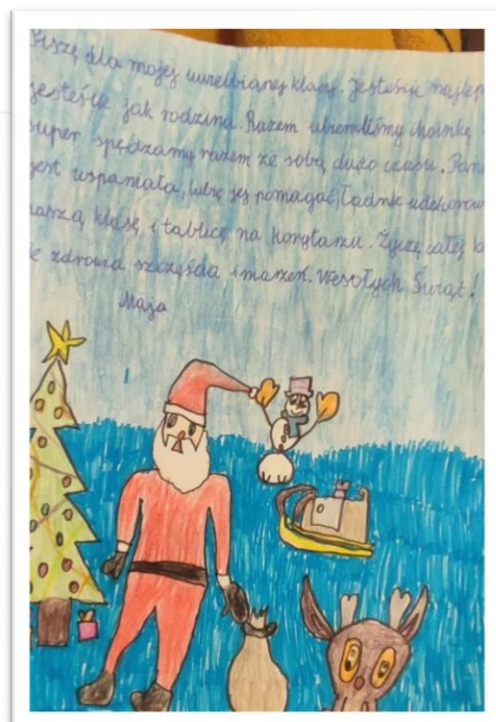
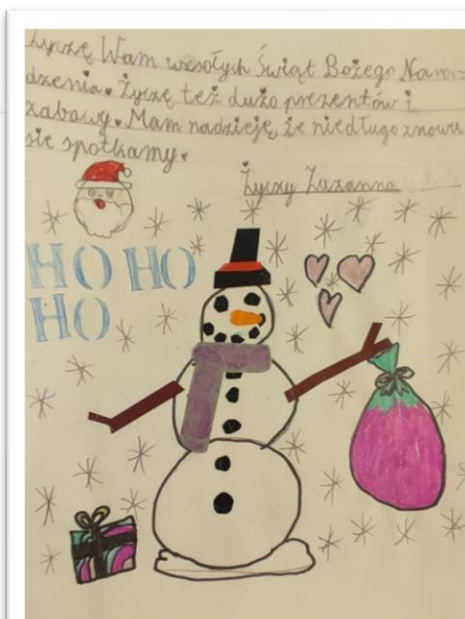
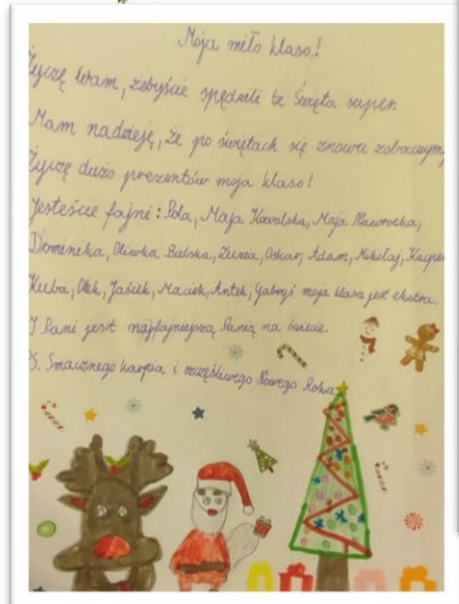
Chciałabym polecić Wam do przeczytania książki z serii „Pamiętniki Wisienki” Aurelie Neyret i Jorisa Chamblaina. Są one bardzo ciekawe, wciągające wręcz ekscytujące.

Główna bohaterka, Wisienka, jest uroczą i żywiołową jedenastolatką, której marzeniem jest zostać pisarką. Aby zrealizować swoje marzenie, zaczęła pisać nawet pamiętniki, a w nich próbuje zgłębić świat dorosłych. Są oni dla Wisienki bardzo skomplikowani i chciałaby ich lepiej zrozumieć. Uwielbia ich obserwować, próbując odgadnąć, jakie tajemnice w sobie kryją.

Wisienkę szczególnie interesują sekrety Michała, starego człowieka znikającego co niedzielę w lesie z wiadrami farb. Chce też odkryć tajemnicę starszej pani, która w każdym tygodniu wypożycza tę samą książkę. Dziewczynka bawi się więc w detektywa, śledząc swoich bohaterów.

Bardzo polecam serię „Pamiętniki Wisienki”. Są to książki nie tylko wzruszające, ale również tajemnicze i śmieszne. Opisane tam przygody łączą zwyczajne życie z niezwyklejmi postaciami.

Katarzyna Zbrzezna, klasa 4

Strofy o jesieni...

Z drzew spadają złote liście,
Już jest jesień oczywiście.
Rano mgła świat przykrywa,
A wieczorem wiatr się zrywa.

Maja Nawrocka, klasa III a

Za oknem już jesień jest,
drzewa złocą się i czerwienią.
Na ziemi stopy liści leżą.
Cieszymy się z tak pięknej pory roku,
jaką jest jesień.

Antoni Konwerski, klasa III a

Jesień, jesień kolorowa,
w koszyczku liście chowa.
Czasem złote i brązowe,
wszystkie są kolorowe.
Piękna jesień jest wesoła
do zabawy wszystkich woła.

Maja Kowalska, klasa III a

W czasie jesieni fajnie na spacer iść
i zebrać kolorowy liść.
Nie ważne wichury i szare chmury.
Warto zobaczyć kolorowy dywan liści
i w nim tańczyć.

Maciej Frączkowski, klasa III a

NASZE RECENZJE

Recenzja filmu „Coco”

Dwunastoletni Miguel tupie nóżką w rytm szlagierów na mandolinę i wznosi modły do legendarnego króla estrady - meksykańskiej krzyżówki Elvisa z Krzysztofem Krawczykiem. A jednak zapobiegawcza familia z hardą babunią na szpicy próbuje wyleczyć go z marzeń o karierze na scenie. Fundamentem kruchego rodzinnego porządku jest historia prababci, która związała się z czarującym grajkiem i skończyła ze złamanym sercem. Na gruzach związku z pięknoduchem stworzyła firmę obuwniczą i od tamtej pory szydełko oraz dratwa przekazywane są z pokolenia

na pokolenie. Kiedy rozdarty pomiędzy tradycją a własnymi pragnieniami Miguel sprzeciwi się rodzinie, rozpocznie się jego metafizyczna odyseja na granicy światów.

W tej całej "metafizyce" nie ma wiele przesady. Podczas lokalnego święta zmarłych Miguel kradnie gitarę z grobu swojego idola i za karę trafia do królestwa nieboszczyków. Czas płynie tu nieco inaczej, a egzystencja mieszkańców jest nierozdzielnie spleciona ze światem żywych - dopóki trwa pamięć o zmarłych, dopóty paradują oni w postaci pociesznych kościotrupów. Wystarczy jednak zaniedbać tradycję i nad umarlakiem pojawia się widmo powtórnej śmierci - tym razem permanentnej. Próba powrotu na drugą stronę lustra staje się więc kuźnią charakteru, zaś historia napakowana fajerwerkami, pościgami i numerami muzycznymi - intymną relacją z podróży wewnętrznej. Bez względu na to, jak głęboko zapuści się Miguel i jakich cudów doświadczy po drodze, najważniejsze pozostaje to, co dzieje się w jego głowie. Stawką jest nie tylko rodzina, ale i sztuka - wyrosła na gruncie wielopokoleniowych doświadczeń, będąca

manifestacją silnych przekonań, płynąca prosto z serca.

Świat "Coco" zaludniają w dużej mierze zgorzkniali cynicy, marzyciele, którzy musieli zrezygnować ze swojej pasji, albo po prostu zwyczajni goście, którzy kiedyś skręcili w ślepią uliczkę. Jak przekonują twórcy, nasi przodkowie nie są wcale owadami uwięzionymi w bursztynie. Kiedyś sami byli niespokojnymi kłębkami marzeń i kompleksów, potrzeb i lęków. Zaś nauka na ich błędach jest czasem łatwiejsza niż nam się wydaje. Kiedy wyklinająca muzyków od najgorszych prababka Miguela rozdiera nocną ciszę swoim śpiewem, domyślamy się, że całe to "podążanie za marzeniami" bywa po prostu banałem, który nie wytrzymuje zderzenia ze skomplikowaną rzeczywistością. Lekkość oraz inteligencja, z jaką scenarzyści oraz reżyser Lee Unkrich opowiadają o tak poważnych sprawach, przywodzi na myśl najlepsze filmy Pixara; te opowiadające o przemijaniu, trudnym wchodzeniu w dorosłość oraz psychomachii w głowie prawdziwych

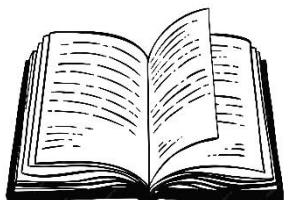
artystów - od "Odlotu", przez "Ratatuja", po "Toy Story 3".

Wygląda to wszystko jak milion dolarów z złocie. Upstrzony lampionami, przysypywany jesiennymi liśćmi, skąpany w błękitach i jaskrawych czerwieniach świat potrafi oczarować - zwłaszcza gdy show kradną wielobarwne, pastelowe krzyżówki najróżniejszych zwierząt. To z jednej strony imponujący pomnik wystawiony kulturze Meksyku, z drugiej - komputerowy odlot, najnowsza wizytówka wysokobudżetowej animacji z Hollywood. Kiedy uliczna muzyka ożywia zmarłych, a echa przeszłości zaczynają pobrzmiwać na współczesnej scenie, "Coco" jest już tylko o jeden krok od arcydzieła. To wspaniała opowieść o tym, że nawet w drodze na szczyt warto czasem przystanąć i spojrzeć za siebie. Może się okazać, że pamięć o minionych pokoleniach wcale nie jest balastem. Zaś ambicja - źródłem siły.

Maja Milewska

ŚLADAMI DZIWNYCH SŁÓW O KSIĄŻCE

Śladami dziwnych słów o książce

Cymelia - zbiory lub obiekty o szczególnej wartości, odpowiednio chronione i przechowywane; najcenniejsze druki i rękopisy w bibliotece.

Ekslibris - znak własnościowy danego egzemplarza książki, najczęściej ozdobny, wykonany w technice graficznej, z imieniem i nazwiskiem właściciela księgozbioru (lub np. stylizowanymi inicjałami) albo nazwą instytucji.

Ossolineum - polski instytut naukowy i kulturalny we Wrocławiu. Jest jednym z najważniejszych i najstarszych ośrodków kultury polskiej, o czym decydują przede wszystkim bogate zbiory

biblioteczne, obejmujące ważne dla kultury polskiej starodruki.

Paginacja - inaczej zwana jest stronicowaniem, jedna z dwóch metod numeracji

Suplement – (uzupełnienie) – w wydawnictwach encyklopedycznych i słownikowych – zazwyczaj w podzielonych na kilka tomów, wydawanych przez kilka kolejnych lat – dodatkowy tom lub tomy, wydany na końcu serii.

Sygnet - ozdobny pierścień, przeznaczony głównie dla mężczyzn, służący jako pieczęć do laku. Na oczku ma wygrawerowany wizerunek herbu lub monogram.

Antologia- pojedyncza publikacja albo seria wydawnicza wydana drukiem, będąca wyborem dzieł lub ich fragmentów, jednego lub wielu autorów, powiązanych określoną tematyką.

Antykwariat - przedsiębiorstwo zajmujące się handlem starymi przedmiotami, mającymi wartość historyczną, estetyczną lub materialną; sklep oferujący antyki bądź książki.

Akcydensowe - druki wszelkiego rodzaju mające okolicznościowy charakter. Nie są to ani książki, ani broszury, ani czasopisma, ale przede wszystkim tak zwane druki drobne.

Bibliofil - osoba mająca zamiłowanie do książek, znająca się na nich, kolekcjonująca zwłaszcza cenne i rzadkie egzemplarze.

Biały kruk - to określenie na coś bardzo rzadkiego i unikatowego. W świecie literatury używa się go w odniesieniu do wyjątkowych egzemplarzy i wydań, które są trudno dostępne lub na całym świecie jest ich tylko kilka sztuk.

Zespół redakcyjny

KĄCIK ANGLOMANIKA

Mikołajki po angielsku - zwyczaje w Wielkiej Brytanii

Święty Mikołaj (*Santa Claus* albo *Father Christmas*) nie odwiedza grzecznych małych Brytyjczyków 6. grudnia, ale w nocy z 24. na 25. grudnia. W wigilijny wieczór dzieci zawieszają na okapie kominka - albo w innym miejscu - specjalne świąteczne skarpety (*Christmas Stockings*) i idą spać. W nocy *Santa Claus* napełnia skarpety prezentami. Do domu dostaje się przez komin - kominki i kominy do tej pory znajdziemy w większości angielskich domów - nie oczekując śpiewania piosenek, recytowania wierszyków ani - wbrew cytowanemu tu przebojowi - żadnych deklaracji, co do zachowania w minionym roku.

Nie pogardzi za to *Mince pie*, czyli tradycyjnym świątecznym deserem w postaci okrągłych ciasteczek albo babeczek wypełnionych mieszanką suchych owoców, orzechów, jabłek z przyprawami, cytryną i czasami brandy oraz szklaneczką tej ostatniej.

Santa Claus czy *Father Christmas*

Mikołaj przybywa zaprzęgiem reniferów, z których najślawniejszy jest Rudolf Czerwononosy (*Rudolph the Red-Nosed Reindeer*). *Santa Claus*, Amerykanin z pochodzenia, wyobrażany jest jako

starszy pan z dużym brzuchem, białą brodą i okularami, który nosi czerwony płaszcz z białym futrem. *Father Christmas* ma brytyjskie pochodzenie i jest postacią, która początkowo była kojarzona z Bożym Narodzeniem w XV wieku - nie przynosił prezentów, a wieść o narodzeniu Jezusa. Dziś te dwie postacie zlały się w jedną.

Jeśli prezent, który przynosi *Santa* nie mieści się w skarpecie, zostawia go pod choinką.

Dzieci na Wyspach piszą listy do Świętego Mikołaja kilka tygodni przed świętami, jednak nie wysyłają ich pocztą, a wrzucają do... kominka skąd dym unosi je przez komin, a Mikołaj odczytuje listy z unoszącego się dymu.

Dear Santa Claus,

My name is..., I am... years old and I am from... I live in... with my parents and my brother. We all really love Christmas, especially Christmas decorations. You can see a lot of lights, reindeer

and elves in our garden, so you can find the way. I know you have a lot of kids to give presents to so I'd only like... I have been a very good girl this year. I helped my parents at home a lot and I help my brother to make his bed every morning. I promise to be even better next year, I'm sure I can do it.

Best wishes,

Słownictwo związane z mikołajkowymi prezentami

- *present* - preznet [niepoliczalny - She got many presents from him.]
- *gift* - preznet [policzalny - I love the gift you gave me!]
- *gift box* - pudełko na preznet
- *gift bag* – torebka prezentowa
- *wrapping paper* – papier prezentowy
- *ribbon* - wstążka
- *Christmas Stockings* - skarpety na prezenty
- *unwrap a gift* – rozpakować prezent
- *chimney* - komin
- *fireplace* - kominek
- *sanie* - sleigh

- *renifer* - reindeers
- *sack* - wór na prezenty

Rytuał otwierania prezentów

Otwieranie prezentów dostarczonych przez Mikołaja jest bardzo starannie celebrowane. Każdy obdarowany otwiera wszystkie swoje podarunki po kolei, do końca, a każdej, wyplątanej z ozdobnego papieru i wstążek, rzeczy towarzyszy seria głośnych zachwyków i westchnień zgromadzonych.

Taki rytuał przeciąga się na tyle długo - a dzieciarnia wciąż w piżamach... - że trzeba co jakiś czas zrobić przerwę na herbatę albo gorącą czekoladę i *Mince Pie*. Główny świąteczny posiłek zaczyna się dosyć wcześnie, bo już ok. 12-13 w południe, ale nie oznacza to, że do tej pory trzeba wszystko rozpakować, trzeba się jednak ubrać, zanim zasiądzie się do stołu.

Maja Milewska

KĄCIK DEUTSCH

KĄCIK DEUTSCH

Zwyczaje Bożonarodzeniowe w Niemczech

Boże Narodzenie w Niemczech to, podobnie jak w Polsce, jedno z najważniejszych i najbardziej rodzinnych świąt w roku. Boże Narodzenie rozpoczyna się Wigilią 24 grudnia, choć przygotowania zaczynają się znacznie wcześniej.

NIEMCY

WEIHNACHTSBAUM
To właśnie z Niemiec przywędrował do nas zwyczaj strojenia choinek! Choinki w Niemczech pojawiają się już kilka tygodni przed Wigilią. Często są przystrojone własnoręcznie upieczonymi i ozdobionymi przez domowników ciasteczkami. Pod choinką Niemcy umieszczają drewniany żłobek, a na niej światełka.

KNECHT RUPRECHT
Prezenty w zależności od regionu przynosi Mikołaj lub Dzieciątko Jezus. Postacią, która ostrzega dzieci przed niewłaściwym zachowaniem i straszy różgą jest *Knecht Ruprecht*.

PREZENTY NA STOLE
W Niemczech prezenty kładzie się na stole.

MONETA POD TALERZEM
Podczas kolacji wigilijnej, każdy jej uczestnik znajduje pod swoim talerzem monetę, która ma zapewnić szczęście. Jedną z tradycyjnych potraw jest sałatka kartoflana.

WWW.DZIEKIEYBRARZ.PL

Adwent

Przygotowania do świąt rozpoczynają się w pierwszą niedzielę adwentu, cztery tygodnie przez Wigilią. W większości niemieckich domów pojawiają się **adwentowe wianki**, zrobione z gałązek jodły lub świerku, przystrojone zostają fioletowymi wstążkami i świeczkami. Zgodnie z tradycją w każdą niedzielę zapala się jedną świecę. W Niemczech ciekawym zwyczajem są adwentowe kalendarze dla dzieci - kalendarze w kształcie domku z dwudziestoma czterema okienkami. Każdego dnia dziecko otworzyć może tylko jedno okienko, w którym znajduje się słodka niespodzianka. Słodkie kalendarze adwentowe są popularne również w Polsce, można je kupić w większości sklepów.

Choinka

Choinka, nazywa w języku niemieckim **Weihnachtsbaum**, pojawia się u naszych zachodnich sąsiadów nawet **kilka tygodni przed Wigilią**. Choinki przystrajane są specjalnymi ozdobami, często wieszane są na nich własnoręcznie pieczone, imbirowe ciasteczka. Całość dopełniają kolorowe światełka oraz drewniany żłobek znajdujący się pod choinką.

Warto wspomnieć, iż zwyczaj przystrajania choinki wywodzi się właśnie z Niemiec, gdzie to już na przełomie XV i XVI wieku pojawiły się pierwsze świąteczne drzewka. Właśnie z tego kraju przywędrował do nas ten zwyczaj. Zanim jednak trafił pod strzechy, najpierw zadomowił się w domach szlacheckich i mieszczańskich.

Prezenty

Prezenty w Niemczech przynosi **Mikołaj lub**

Dzieciątko Jezus.

Postacią negatywną, która straszy dzieci różgą i przestrzega przed złym zachowaniem, jest Knecht

Ruprecht. Owe prezenty nie są jednak, tak jak u nas, kładzione pod choinką, znajdziemy je bowiem na stole.

Niemieckie dzieci otrzymują również prezenty 6 grudnia, wtedy to wystawiają przed drzwi swoje buty, które Mikołaj wypełnia słodyczami i owocami. Dodatkowo maluchy dostają dużą księgę, w której wypisane są ich dobre uczynki minionego roku.

Wigilia

Niemcy do wigilijnej kolacji zasiadają po przyjsciu z kościoła. Tego dnia w niemieckich

domach podawana jest zazwyczaj sałatka kartoflana. Przed posiłkiem Niemcy składają sobie świąteczne życzenia, **nie mają oni jednak zwyczaju łamać się opłatkiem.**

Kolejnym niepraktykowanym w Niemczech zwyczajem jest brak wolnego miejsca dla niespodziewanego gościa przy stole, za to przy kolacji każdy pod talerzem znajduje pieniądze, który zapewnić ma szczęście i dostatek na przyszły rok. Dodatkowo dzieci dostają specjalny talerz, na którym znajdują się suszone oraz świeże owoce, orzechy, ciasta.

Boże Narodzenie

Dni świąteczne Niemcy, spędzają w gronie rodzinnym. Na stołach króluje gęś, kaczka lub inna dziczyzna. Bardzo popularne jest w tym kraju **kołędowanie**. Ludzie śpiewają piosenki bożonarodzeniowe przy stole, podczas posiłków, ale również na ulicach, kiermaszach oraz w gronie rodziny. Popularne są również, wystawiane w kościołach lub różnych częściach miasta, radosne przedstawienia i pełne śpiewu szopki.

Kiermasze Bożonarodzeniowe

Olbrzymie, **kolorowe kiermasze** odbywają się w wielu niemieckich miast i miasteczek. Na straganach znajdziemy kalendarze adwentowe, dekoracje świąteczne, ozdoby choinkowe. Na kiermaszach podawane jest grzane wino i przepyszne pierniczki. Pięknie udekorowane ulice i śpiewający wspólnie kołędy mieszkańcy stwarzają niepowtarzalny klimat i atmosferę świąt. Najslawniejszym i najstarszym kiermaszem jest **Christkindlesmarkt w Norymberdze**.

Adrianna Mosakowska

KACIK ZDROWOTNY

[Zdrowo jem, więcej wiem.](#)

Uczniowie klasy II b w ramach realizacji programu uczyli się dobrych nawyków żywieniowych.

Wykonali plastyczną wersję zdrowego pierwszego śniadania, tworząc z niej klasową *Książkę Zdrowego Śniadania*. Wybrali super kucharza i kuchareczkę. W ramach strefy aktywności ruchowej stworzyli *Księgę* najciekawszych zabaw ruchowych w szkole.

WYPIEKI Z NASZEJ KUCHNI

Pierniczki, czyli świąteczna tradycja!

Święta Bożego Narodzenia kojarzą się nam z wieloma obyczajami. Dla wielu przedświąteczną tradycją jest pieczenie ciasteczek. Zapach pieczonych pierniczków, chyba od zawsze kojarzy się ze świętami. W wielu domach pieczenie ciasteczek odbywa się na około dwa tygodnie przed wigilią, dzięki temu pierniczki, mają czas aby zmięknąć i nabrać nieco charakteru. Choć pierniki uważane są za polski przysmak, tak naprawdę pochodzą z okolic dzisiejszej Holandii, a sama tradycja ich wypiekania kultywowana jest w różnych częściach Europy – i nie tylko.

Jak powstał pierwszy piernik?

Jak wiele wyrobów kulinarnych, także piernik doczekał się kilku legend na temat swojego powstania.

Jedna z wersji głosi, że wymyślił go przez przypadek pewien czeladnik, który w wyniku pomyłki dodał do ciasta korzenne przyprawy. Efekt tak przypadł mu do gustu, że postanowił nowy produkt niezwłocznie wprowadzić do swej cukierni.

Czy Wiecie, że w Polsce w XVII wieku sprzedawano pierniki w aptekach jako skuteczny lek na wiele chorób?

Skąd wzięła się nazwa „piernik”?

Polska nazwa piernik pochodzi od starodawnego słowa pierny (czyli pieprzny) i odnosiła się właśnie do intensywnych przypraw w nim zawartych.

Do przygotowania piernika używane są przyprawy korzenne tj.: cynamon, anyż, goździki, kardamon, imbir, gałka muszkatołowa.

Ciekawostka!

W połowie XVII wieku w Amsterdamie, za kilogram goździków moglibyśmy kupić kamienicę.

Piernikowe choinki

Składniki:

700 g mąki pszennej mąka do podsypywania

100 g cukru pudru

1 łyżeczka sody oczyszczonej

1 łyżeczka proszku do pieczenia

1 łyżka przyprawy do piernika

2 łyżeczki kakao

400 g miodu

150 g masła

1 jajko

Lukier

2 - białka

szczypta soli

2½ szklanki - cukru pudru

Sposób przygotowania:

Do miski wsypać mąkę, dodać cukier puder, sodę, proszek do pieczenia, przyprawę do piernika i kakao. Wymieszać. Masło roztopić, połączyć z miodem, zestawić z ognia. Gdy masa przestygnie, dodać sypkie składniki oraz jajko. Wyrobić. Gdy ciasto stanie się jednolite, przełożyć do woreczka i wstawić do lodówki na całą noc. Po tym czasie podzielić na mniejsze porcje i rozwałkować na grubość 3-4 mm (stolnicę podsypać mąką). Wyciąć gwiazdki – przynajmniej 3 różne wielkości. Zrobić też małe kuleczki, które posłużą jako czubki choinek. Ułożyć na blasze i wstawić na 10-15 minut do piekarnika, nagrzanego do 180 st. C, i piec na złoty kolor. Przygotować lukier. Białka ubić ze szczyptą soli na sztywną pianę. Utrwalić cukrem (można dodać do smaku szczyptę kwasu cytrynowego). Z upieczonych gwiazdek zrobić choinki – sklejjąc je lukrem od największej do najmniejszej.

Zespół redakcyjny

KALENDARZ SPORTOWY 2023: LISTOPAD

To już jest koniec – zaśpiewają w listopadzie fani sportów motorowych, bowiem wtedy odbędą się ostatnie eliminacje mistrzostw świata w **Formule 1** i **WRC**. Zakończą się również **eliminacje do piłkarskiego Euro 2024**. Ostatniego dnia miesiąca rozpoczną się natomiast **mistrzostwa świata w piłce ręcznej kobiet**.

5 listopada – F1: GP Brazylii (Interlagos)
16-19 listopada – WRC: Rajd Japonii
17 listopada – eliminacje do Euro 2024: Polska – Czechy (Warszawa)
18 listopada – F1: GP Las Vegas
26 listopada – F1: GP Abu Dhabi
30 listopada – 17 grudnia – mistrzostwa świata w piłce ręcznej kobiet (Dania, Norwegia, Szwecja)
listopad/grudzień – mistrzostwa świata w beach soccerze (Dubaj).

KALENDARZ SPORTOWY 2023: GRUDZIEN

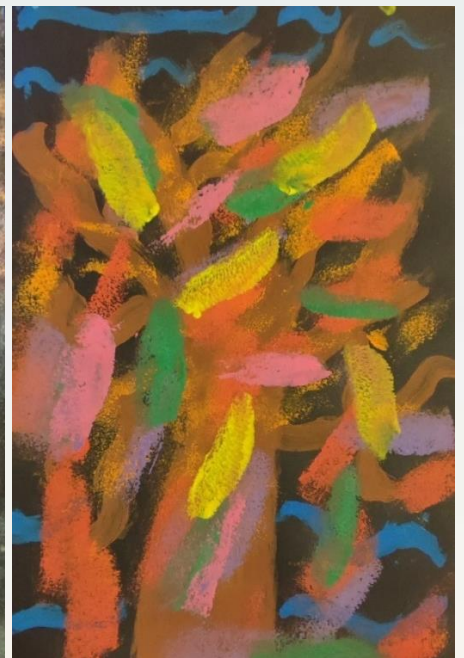
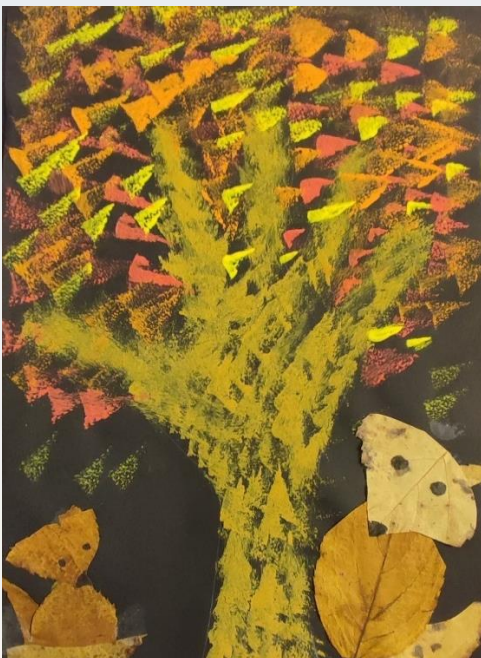
Terminarz na grudzień nie wygląda imponująco, jednak wynika to z tego, że nie potwierdzono terminarzy wielu innych imprez. Wiele wskazuje na to, że to w tym miesiącu poznamy na przykład najlepsze drużyny świata w **beach soccerze**. Poza tym w grudniu nie zabraknie **Pucharu Świata w sportach zimowych**, a rok zakończą **mistrzostwa świata w dartsach**. No i wspomniane niżej **mistrzostwa Europy w pływaniu na krótkim basenie**.

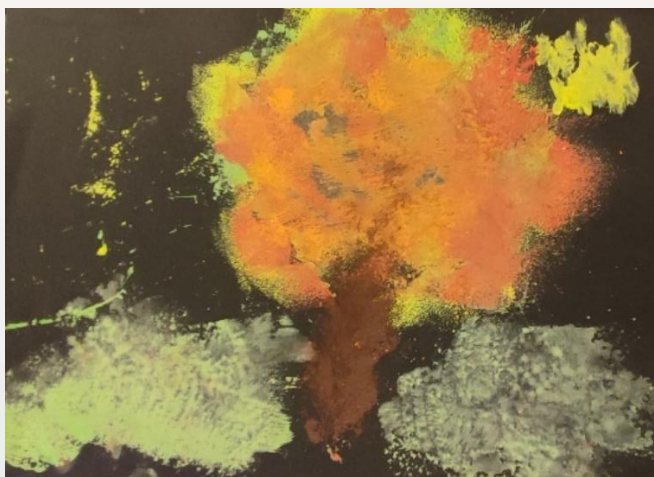
5-10 grudnia – mistrzostwa Europy w pływaniu na krótkim basenie (Bukareszt).

Adrianna Mosakowska

IMPRESJE MALARSKIE

ZIMOWE I JESIENNE IMPRESJE W WYKONANIU CZWARTOKLASISTÓW.

Materiały i fotografie do artykułów w numerze 2/2023/24 zaczerpnięto ze stron:

Źródło:

<https://www.google.com/search?grafika>

<https://pl.wikipedia.org/wiki/>

<https://www.transfergo.pl/dzien-sw-mikolaja-tradycja-pomysly-na-prezent>

<https://www.polszczyzna.pl>